

Z a t w e e f c h u N w i s e s .

Nr. 31. Zettortdeend 2tra August 1845.

J a u n s e l a n d .

Kahdu labbu gabbalu no Dtaeites semmites afftattu irr' dirwas leelas fallas austruma juhra, weena ittin turwu klahr pee ohtras, ko abbas sauz Jaunseland. Preeksch diwisimts gaddeem kahds Olanderu kuggineeks bija tas pirmais, kas Jaunselanderu semme nonahze, jo ta lihds tam laikam wehl ne mas ne bija pasihstama. Tas kuggineeks gribbeja pee mallas eet un scho semmi apluhkoht, bet tee laudis, kas tur dsihwoja, bija tik nikni un neganti, ka tam kuggineekam bailes usgahje un tas aisbrauze prohjam. Pehz gaddeem kahds Englenderu kuggineeks Jaunselanderu semme nonahze un tas bija jo drohsch, gahje pee mallas un apluhkoja to semmi un to zilweku dsihwoschanu, un ko winsch redsejis, to es juns ar ihseem wahrdeem stahstischi. La pirma no tahm fallahm, ko sauz Jaunseland, irr kalnaina un akminaina, un ta semme tik faufa un neaugliga, ka tur retti kahdi zilweki mahjo. Bet jo brangaka irr ta ohtra falla. La arridsan irr kalnaina, bet eeksch tahm eeleijahm Luds uppes atrohdamas un zaur tahm tahs eeleijas irr pahrlkekam augligas. Zik augliga un branga ta semme irr, tu warri nomanniht no teem kohkeem, kas tur mescha redsami, jo dauds kohki simtu pehdas garumâ irr auguschî un tad tik sahlahs sarri; tam appakschgallam daudsreis 12 pehdas irr plattumâ. Woi tad ta ne buhs augliga semme, fur tahdi kohki aug! Tad Jaunselanderu semme linni labbi aug, kas jo garraki un jo stipraki, ne kâ tee linni, kas muhsu laukds aug. Bet kahdi tad tee zilweki, kas schinni brangâ semme dsihwo! Preeksch kahdeem gaddeem tee wehl bija pagani, un wissi kuggineeki, kas pee winneem bija nonahkuschî, fakka un apleezina, ka Jaunselanderi irr breefmigi zilweki bijuschî. Jo niknaks un negantigs kahds zilweks irr, jo leelaks gohds tam irr pee Jaunselandereem, un schee sawus behrnus us to

audsina, lai neganti zilweki paleek. Mehs muhsu behrnus mahzam us labbu, us Deewa atsichchanu un kalposchanu un wissu besdeewibu pee behrneem sohdam, bet Jaunselanderi behrnus skubbina un mahza us besdeewibu un teem masas deenâs wissu negantibu eerahda; tee behrnus sohda, kad tee firdschehligi un laipnigi gribb buht, kad tee ne gribb nokaut, bet peedoht. Pawissam tee sawus behrnus skubbina us atreeschanu, jo tas zilweks pee winneem irr tas leelakais negohdis, kas launu ne gribb atmakabt ar launu, bet peedoht. La tad arridsan noteekehhs, ka ja kahds kahdu zittu irr sakaitinajis, kas pee tahdeem breefmigeem zilwekeem lehti noteekehhs, tad tas sakaitinahts meerigs ne paleek, teekams tas sawu eenaidneeku irr nokawis. Bet ta nokauta peederrigeem un draugeem tad atkal kriht to sleskawu nokaut, un tâ karsch un benedes darbi pee Jaunselandereem ne mas gallu ne dabbu. La labb arri apkahrt katru zeemu dsitti grabwi irr israkti un affi meeti weens pee ohtra grabwa mallâ (fisti) eemeeti, lai par grabwi ne warr pahrlehrt. Zknakts zeema laudis to tistinu, kas par to dsittu grabwi irr taissihts, plehsch nohst, lai eenaidneeki nakts widdû ne nahf un wissus zilwekus apkauj, kas gull meegâ. Kad Jaunselanderi kaut kahdu no zittas zilts jeb pamilias laudim dabbu rohâ, tad to nokauj un apehd. Daudsreis tas irr notizzees, ka farra taids tas pulks, kam wirsrohka irr bijusi, simts zilwekus us reisi nokauj un apehd; un kad Jaunselanderi kohpâ irr sanahkuschî tahdu negantu maliiti noturreht, tad tee papreeksch lehkschus danjo rinkî apkahrt to weetu, fur tee faseeti eenaidneeki gull semme un dsced pilnâ fakka, ka tee nu gribboht zilweku affinis dsert, un zik isfalkuschî tee effoht zilweku gallu ehst. Bet woi tad scheem laudim naw nekahda tizziba? Zrr gan, bet tahda pascha kâ winnu dsihwoschana; jo kahda tizziba, tahda

dsihwofchana. Jaunselanderi fawu Deewu fawu
 Utua un fakka, ka tas Deews effoht pawiffam
 wairak zilwekus nokawis un apehdis, un win-
 nam tibfoht zilwekus mohziht un teem launu dar-
 riht, jo tas ne effoht labs Deews, bet launs.
 Kad kahds paleef flims, tad Jaunselanderi fakka:
 Schim tas Utua irr usmettees un ta wahja meesu
 gribb apriht. Un tad tee tohs wifsbreesmigakus
 lahstus runna prett fawu Deewu, lai tas no bai-
 lehm par tahdeem lahsteem to wahju zilweku at-
 stahj, jo tee dohma, ka zittadi to launu Deewu
 ne warr aisdsiht probjam, ka zaur lahsteem.
 Redseet, kahdi breefniqi un aptumschoti zilweki
 Jaunselanderi bija! Ka gan pee tahdeem drihst
 eet un tohs mahziht; un kas arridsan swehrus
 warr ismahziht! Un tomehr Missionari tohs
 uswarreja, ne zaur karra spehku, bet ar Deewa
 swehtu wahrdu zaur miblestibu, jo ne weens zil-
 weks naw tik nikns un zeets, fo zaur miblestibu
 ne warr fawalbiht. Ka Missionari Jaunselan-
 derus ar Deewa spehku uswarreja, to tewim
 taggad stahstischu.

Ne tahl no Jaunseland irr Australias semme,
 kas Englendereem peederr un fur tee fawus zee-
 tumneekus mehds aisdsiht, ka schinnis awifes
 effi lassijis. Schee zeetumneeki Australias semme
 leelu pilfatu irr ustaisijuschi, kam wahrds irr
 Paramatta, fur dauds kuggi nahk un dauds kaup-
 manni dsihwo. Ur teem zeetumneekem Australias
 semme tas eeraddums irr schis, ka tohs ee-
 fahkuma turr pee gruhtha darba, bet kad tee fa-
 wus gaddus irr isstahwejuschi, tad tohs laisch
 brihwé, un schee brihwes laudis wiffwairak Au-
 stralias semme paleef, jo tee tur eeradduschi, un
 ta tur dauds pilfati irr zehluschees. Englenderu
 waldischana teem laudim, kas Paramattas pil-
 fata dsihwoja, kahdu mahzitaju bija subtijusi, kam
 wahrds bija Marsden, deewabihjigs wihrs, kas
 ar leelu swehtibu un miblestibu to gruhthu darbu
 strahdaja, tohs zeetumneekus, kas tik palaisti zil-
 weki bija, us Deewa zelteem stubbinahk. Schai
 Paramattas pilfata daudsreis arridsan Jaunselan-
 deri nonahze ar laiwahm, fawus limus pahrdohk
 un dselsu leetas fapirkt. Bet talabbad, ka Jaun-
 selanderi bija mulki un tahdi nikni zilweki, Para-

mattas laudis tohs nihdeja un peeckrahpe un niz-
 zinaja wiffas weetas, jo tee fazzija: Jaunselan-
 deri ne mas naw zilweki, bet swehri, tee arridsan
 ne mas par zilwekeem naw jaisturr. Bet Para-
 mattas mahzitajam sirds dikti sahpeja par teem
 nabbageem aptumschoteem paganeem un arri par
 to, ka tohs ta nihdeja, kawe un peeckrahpe, un
 winsch tohs pahrstahje zil warredams un ustai-
 fija nammu, fur winsch tohs Jaunselanderus us-
 nehme, kas ar fawu prezzi Paramattas pilfata
 bija atnahkufchi, runnaja ar teem mihligi un pa-
 ehdinaja tohs pehz ta Runga Jesus wahrda. Kad
 nu Jaunselanderi atkal nonahze fawu tehru sem-
 me, tad tee teem zitteem no ta labba wihra stah-
 stija, kas winnus tik mihligi bija pahrstahjis un
 usnehmis, un ta gaddijahs, ka wiffi Jaunselan-
 deri, kas ar prezzi Paramattas pilfata nonahze,
 tuhдалиht pee ta mahzitaja Marsden gahje un pee
 winna palikke, teekams prezze bija pahrdohkta un
 tee atkal warreja us mahjahm braukt. Ta mah-
 zitaja wahrds wisseem Jaunselandereem bija sin-
 nams, un wiffi, kas arridsan Paramattas pil-
 fata ne bija bijuschi, tomehr to mahzitaju par-
 leekam isturreja un peeminneja. Bet Marsden,
 Paramattas mahzitajs, ar to wehl ne bija ar
 meeru, jo winsch Jaunselanderus labbyraht par
 kristigeem deewabihjigeem zilwekeem gribbeja dar-
 riht. Talabbad Marsden rakstija us Londones
 pilfatu pee teem beedribas kungeem, kas jaunus
 apustulus isfuhitija pee paganu tautahm, un lub-
 die, lai Jaunselandereem arr kahdus Missionarus
 fuhkta, kas teem to swehtu Ewangeliumu warr
 fluddinahk. Bet tee beedribas kungi Missionarus
 pee Jaunselandereem ne gribbeja fuhkht, jo tee
 labbi sunnaja, ka Jaunselanderi wiffus swefchinees-
 kus nokauj un apehd; bet talabb ka mahzitajs
 Marsden tik gauschi un neapnizjis luhdse, tee no-
 dohmaja 3 Missionarus pee Jaunselandereem fuh-
 kht. Papreeksch schee Missionari farunnajahs ar
 Paramattas mahzitaju, un schis teem stahstija ta:
 Kad pee Jaunselandereem esseet nonahkufchi un
 tee jums nahk prettrim, tad fakkait, ka Paramat-
 tas mahzitajs juhs effoht fuhrijis, un gan redse-
 feet, ka tee jums nekahdu launu ne darrihs. Ta
 arri bija. Kad tee Missionari pee Jaunselande-

reem bija nonahfufchi, tad fchee winneem nahze prettim ar leelu fleegfchanu un tee winnus tuh-dalibt gribbeja fanemt, bet kad tee Miffionari fazzija: Paramattas mahzitajs muhs irr fuh-tijis, tad tee palikke meerigi un fazzija: tad muhs draugi effeet, jo Paramattas mahzitajs irr muhs tehw. Neeuens teem Miffionareem launu ne darrija, bet kahdi no Jaunfelanderu wirfneekem, kas paschi Paramattas pilfatâ pee Marsden mah-zitaja bija bijufchi, Miffionareem femnes gab-balu eedewe un mahju uftaifija. Medfi, mihlajs laffitajs, zik mihlestiba irr fpehziga un ka arridsan fwehrus zaur mihlestibu warr uswarreht. Za-labb, ja tewim kahds eenaidneeks jeb kahds ne-faderrigs kalminsch, kas tawus meerinafchanas wahrdu ne mas ne gribb klaufcht: darri winnam mihlestibas darbus, un tu winna zettu firdi buhfi winnejis. Ohtrâ gaddâ Paramattas mahzitajs patš nonahze pee Jaunfelandereem un preeks bija fkatitees, kâ tee to mihligi usnehme un kâ tee to isturreja. Tai paschâ brihdi Jaunfelandereem bija karsch sawâ starpâ, bet kad Paramattas mahzitajs tohs karrotajus usrunnaja un teem fazzija, ka winnam ne mas ne tihfoht tahda ee-naidiba starp weenas zilts laudim, tad tee karro-taji bija kâ paklaufigi behrni un karra eerohfchus atlikke noht. Bet woi tu dohma, ka Jaunfelan-deri jaw bija kristigi zilweki? Ne! winni bija tahdi paschi fwehri kâ preeksch tam, un kad Pa-ramattas mahzitajs bija aisgahjis, karsch tuh-dalibt no jauna zehlahs, un dauds zilweki sawu dsihwibu islaide zaur eenaidneeku nascheem. Teem Miffionareem tee gan ne ko launu ne darrija, bet no ta fwehta Ewangeliuma, ko winni fluddinaja, Jaunfelanderi itt ne ko ne gribbeja sinnaht, bet tohs Miffionarus apfmehta un mehdiya un preeksch winnu durwin tee zilwekus nokawe un apehde. Pawiffam breefmigs bija kahds Jaunfelanderu wirfneeks, kam bija wahrds Schongi. Schis 500 zilwekus us reisi likke nokaut un no sawa pulka apehst. Kahdas bailës tee Miffionari stary tah-deem laudim dsihwoja, tas man tewim naw ja-stahsta, jo tu to patš warri nomanniht, bet ka-labb tee ne apnikke ar tahdeem fwehreem darbo-tees, to tu ne sinnafi. Tas bija talabb, jo Mif-

fionari turreja prahtâ ta Kunga wahrbus: Ne-weens warr nahkt pee mannis, ja tas tehws, kas manni irr fuh-tijis, to ne well. Jah. 6, 44. Tizziba irr Deewa dahwana zaur Deewa fpehku, zilweki pee tam ne ko ne warr darriht, ka to Deewa wahrdu fluddinaht. Deews tam wahr-dam dohd diht un ougt, un firdi sinn labbi fa-taifihht un apfohpt. Un tas laiks, ko Deews bija nodohmajis, Jaunfelanderus glahbt, ahtri at-nahze, jebfchu zilweki to ne warreja dohmaht un dauds jaw fazzija: pa welli ar Jaunfelandereem darbotees, tee ne muhscham ta fwehta Ewange-liuma wahrbus ne klaufchs. Bet Deews pee Jaunfelandereem fkaidri parahdiya, ka zilweku fpehkâ ne stahw, zilwekus atjaunahht, bet ka tas stahw pee Deewa, kam wiffas leetas irr fpeh-jamas.

(Zurplittam wairat.)

Teefas fluddinafchanas.

Us pawehleschanu tahs Reiseriffas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiffas Krewu Walts 2c. 2c. 2c, tohp no Talfenes aprinka teefas, — kad ta Mar-greete Baumann, atraitne ta pehrnâ pawaffari Nurmuischas Adler-krohâ nomirruscha, Talfenê dsihwo-juscha un Jalgawâ celsch birgeru oklades peerafkita bijuscha buhwmeiftera Jndrik Baumann, un winnas affistentis un pehrminderis par winnas maseem behr-neem, Wandfenes brandwihna-deggis F. Günther, kâ arri winnas peeaufsis dehlš Karl Heinrich Baumann, scho teefu luhgufchi, lai wiffi parradneeki un parradu deweji ta peeminnetâ nelaika tiktu usâizinati, ta ta atraitne ar teem parradu dewejeem, zik tahlu tas warr buht, warretu falihdsinatees, — wiffi un ifkatri, kam kahdas taisnas praffifchanas buhtu pee tahs atfahdas mantas ta nomirruscha buhwmeiftera Jndrik Baumann, un itt ihpaschi pee ta pee fchihš mantas peederriga namma Talsu meestâ ar Nr. 50, ar peederigahm eh-fahm un grunti, tâ kâ arri wiffi un ifkatri, kas tam nelaikim kaut ko parradâ buhtu, zaur scho usâizinati, diwu mehneschu staryâ, un prohti wiffwehlah lihds 25tu September f. g., kas par to weenigu un isflehgschanas terminu nolikts, woi paschi, jeb kur wehlehts zaur weetneekem, un kur wajadsigs ar affisenteem un pehrminderem, pee fchihš teefas peeteiktees, sawas praffifchanas usdoht un peerahdiht, kâ arridsan sawus parradus usdoht, un tad sagaidiht, ko teefa pehz lik-lumeem spreedihš; ar to peedraudeschanu, ka wiffus tohs, kas schinni terminâ ne buhs peeteikufchees, ar sawahm praffifchanahm wairs ne klaufchs un ne pee-

hemš, un tohs, kas savus parradus ne buhs usde-
wusch, wehlat ar dubbultu maksu strahpehs. To buhs
wehrâ list! Talsenê, tai 23schâ Zuhli 1845. 3

(T. C.) Uffeffer's Landsberg.
(Nr. 1075) Registrators W. Langensfeld, sekretchra
weetâ.

Uš pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteetes,
ta Patwaldineeka wiffas Kreerwu walts 10. 10. 10.,
tohp no Dohbeles pagasta teefas wiffi parradu de-
weji un nehmeji ta bijuschâ Dohbeles fainneeka Jim-
me, kas nespehshanas dehl no sawahm mahjahm is-
listis, un par kurra mantu parradu dehl konkurse
spreefta, usâizinati, pee saubeshanas sawas teefas
diwu mehneschu starpâ, prohti lihds 25tu August f. g.,
kas par to weenigu un ieslehghshanas terminu noliktis,
pee schihs pagasta teefas peeteiktees, ar to pamahzi-
schanu, ja tee parradu nehmeji noliktâ terminâ ne
peeteiktees, schee pehzat ar dubbultu maksu taps strah-
peti. Dohbeles pagasta teefa, tai 30tâ Zuhni 1845. 1
(T. C.) Grandowsky, pagasta wezzakajs.
(Nr. 441.) Kâh, teefas stihweris.

Zittaš flubdinashanas.

No Jurgeem 1846 warr Ehdolê daschadas mahjas
un arri lohpu-muischas us arrenti dabhuht. Arrent-
neeki warr talabb jaw scho ruddeni 1845 pee Ehdol-

les muischas walbischanas peeteiktees un tahs wajadsi-
gas norunnaschanas ruddeni jeb seemu notaisiht. 1
Ehdoles muischas un semmes kohpschanas
walbischana.

Zaur scho es wiffeeni sinnamu darru, ka es Zelga-
wâ, Unnes eelâ, ne tahlu no Driftnas

**buhweschanas = un leetas = kohfu
pahrdohschann**

esmu eerikteeis.
Turpatt warr dabhuht pirkt: shteketus un ap-
palus balkus, plantas, dehlus, lattes un nomal-
lus no wiffada garruma, plattuma un beesuma.
ka arri baltas un farkanas wihlfuas, ohsola, oh-
scha, behrsa, flawas, leepas, apses un alkshna
klutshus, plantas un dehlus, un farkanas wihff-
nas ritteuu gabbalus, Poblû ritteuu lohkus, Di-
landeru un Emdeneru dakstiaus, Englenderu ug-
gund = keegelus, Flensburgeru klinkerus, almina-
ohgles, malku preeksch dedfinaschanas u. t. pr.
Rihgâ dshwodams es katru brijdi klastubudams
peeminnetas leetas lehtaki warru eepirkt un talabb
arriidsan lehtaki pahrdohht. Zelgawâ, Zuhli mehnefi
1845. 3

E. E. Schwolkowsky.

Naudas, labbibas un prezzu tirgus us plazzi. Rihgâ, tanni 30tâ Zuhli 1845.

	Sudraba naudâ.
	Rb. Rv.
I jauns dahlderis gelbeja	1 33
I puhrs rudsu tappe malkshts ar	2 —
I — kweeschu — —	2 50
I — meeschu — —	1 50
I — meeschu = putrainu — —	2 25
I — ausu — —	1 10
I — kweeschu = miltu — —	4 —
I — bihdeletu rudsu = miltu — —	3 —
I — rupju rudsu = miltu — —	1 90
I — firnu — —	2 50
I — linnu = sehklas — —	2 50
I — kannepu = sehklas — —	1 25
I — kimmenu — —	5 —

	Sudraba naudâ.
	Rb. Rv.
I pohhs kannepu tappe malkshts ar	1 —
I — linnu labbakas surtes — —	1 80
I — — sliktakas surtes — —	1 60
I — tabaka — —	— 75
I — dselses — —	— 75
I — sweesta — —	2 80
I muzza silku, preekschu muzzâ — —	6 75
I — — wihlfchnu muzzâ — —	7 —
I — farkanas fahls — —	7 —
I — rupjas leddainas fahls — —	5 25
I — rupjas baltas fahls — —	4 40
I — smalkas fahls — —	4 —

W r i h w d r i k k e h t.

No juhrmallas gubernementu augstas walbischanas puffes: Walbischanas = raths U. Weitler.
No. 267.